

דברי תורה לפרשת ויצא

מאת יעל שלוסברג

בס"ד

פרשת ויצא פותחת את פרק הגלות בחיי העם המתגבש: יעקב נאלץ לברוח מעשיו אחיו, לברוח מארץ ישראל, מבאר שבע, מבית אביו אל ארץ נוכרייה בה יקים את משפחתו העניפה. 22 שנים יחלפו עד שיוכל יעקב, אחרי תלאות רבות, לשוב לבית אביו. את השנים הארוכות בבית לבן יתאר יעקב במילים קשות: "גנובתי יום וגנובתי לילה", " ביום אכלני חורב וקרח בלילה" על לבן הוא יאמר כי התל בו החליף את משכורתו "עשרת מונים", ובסוף ימיו, בגלות מצרים, הוא יעיד על עצמו: "מעט ורעים היו ימי שני חיי".

ההתרחקות מבית אבא ומהסביבה הרוחנית-תרבותית האהובה והמוכרת מעמידה אתגרים מורכבים, מסכנת את הקשר עם "בית אבא" ומאיימת על ההמשכיות. האם יעקב, שכל ילדיו יוולדו בשהותו בגלות, יבנה עם חדש הקשור לתרבות הארמית בתוכה הוא מצוי או לחילופין יצליח לבנות עם הקשור בטבורו לאבותיו – הרחוקים פיזית - אברהם ויצחק?

בשאלה הזאת עוסק הרבי מגור בפירושו השפת אמת: "בזוהר הקדוש מי שרוצה לירד לבור עמוק צריך מקודם לקשר עצמו בחבל חזק שלא ישתקע שם. כן ויצא יעקב מבאר שבע שנשבע להקב"ה בכל לבו..." (שפת אמת, ויצא תרל"ה)

התשובה לשאלה אם יצליח יעקב להישאר קשור למורשת אבותיו או לא נעוצה, לשיטת השפת אמת, באופן היציאה ובהכנות ליציאה. מי שיוצא למסע אל הבלתי ידוע, אל הרחוק והמנוכר ורוצה להישאר קשור ומחובר לכור מחצבתו חייב טרם יציאתו, כך אומר הזוהר, לקשור עצמו בחבל חזק.

מהו אותו חבל חזק? החבל של הלב הקשור בעבותות אהבה למקום ממנו באנו, האמונות שנטעו בנו אבותינו, החינוך והמנהגים של בית אבא ואמא, הניגונים שהם שתלו בנו, הנר הדולק, הברכה השורה בעיסה, השכינה ששורה על הכל.

החבל מטיבו נותן גמישות, מאפשר תנועה ואפילו נפילה, אך כשמתרחקים יותר מדי הוא נמתח, מכאיב, מזכיר לאן אנחנו מחוברים ומאפשר לחזור.

החבל מחבר אך בה בעת משאיר לכל אחד את מרחב הבחירה אם להישאר קשור או לקרוע ולנתק את האחיזה.

"ויצא יעקב" - זהו מבחן היציאה הגדול של יעקב.

זהו בעצם המבחן הגדול של כל אחת ואחד מאתנו עם היציאה מבית אבא-אמא ללימודים, לתעסוקה, לחיים עצמאיים.

שבת שלום!